

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

55-2

BRNO 2014

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 55
Volume 55

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady <i>Head of editorial board</i>	Pavel Kouřil
Redakční rada <i>Editorial board</i>	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veličák
Odpovědný redaktor <i>Editor in chief</i>	Petr Škrdla
Výkonná redakce <i>Assistant Editors</i>	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Hedvika Břínková
Technická redakce, sazba <i>Executive Editors, Typography</i>	Alice Del Maschio
Software <i>Software</i>	Adobe InDesign CS5
Vyobrazení na obálce <i>Cover Picture</i>	<i>Mikulčice-Valy, most č. 1. Předběžná rekonstrukce mostu R. Skopala, podle Poláček 2000 (viz obr. 9 na str. 46)</i> <i>Mikulčice-Valy, bridge No. 1. A preliminary reconstruction of the bridge by R. Skopal, in accordance with Poláček 2000 (see Fig. 9 on page 46)</i>
Adresa redakce <i>Address</i>	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk <i>Print</i>	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

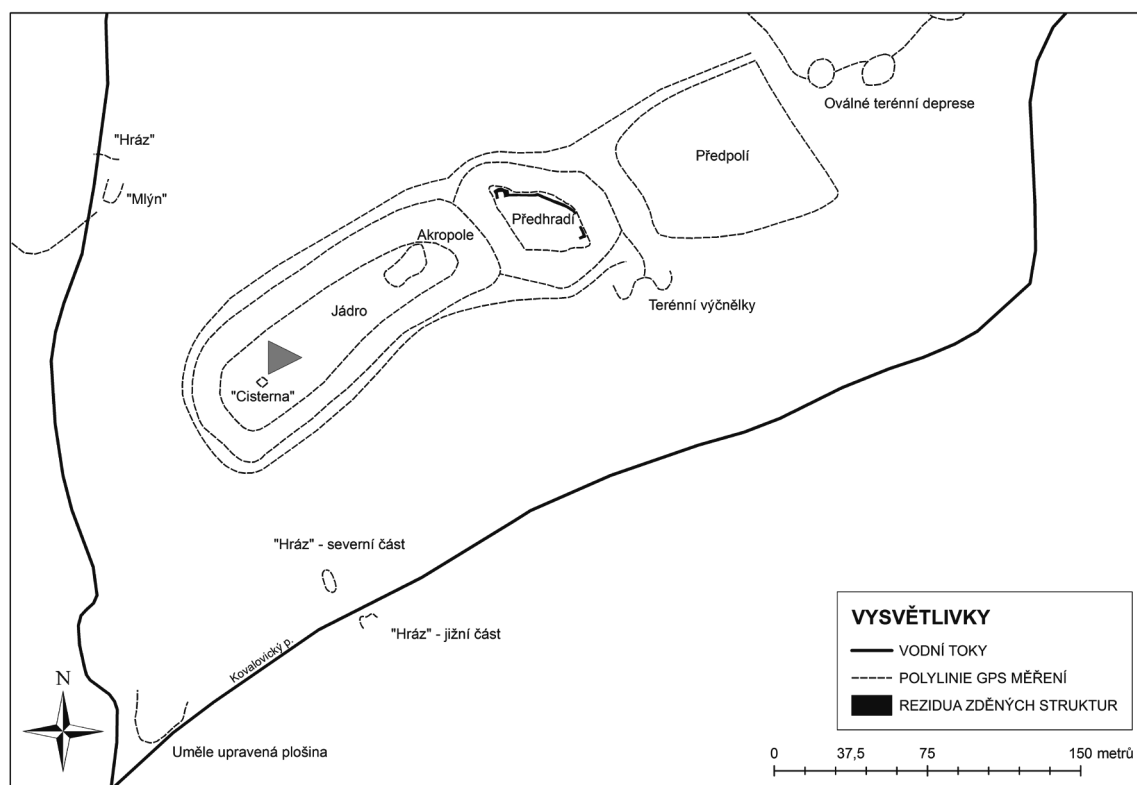
Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2014

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR

Copyright © 2014 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors

Obr. 94. Pozořice, hrad Vildenberk (okr. Brno-venkov). Plán hradu a jeho okolí. Vyznačen objekt cisterny.

Fig. 94. Pozořice, Vildenberk Castle (Brno-venkov District). Plan of the castle and its vicinity. Castle's cistern is marked.

Resumé

Pozořice (Brno-venkov district), Vildenberk Castle. Middle Ages (14th century). Castle foreland. Surface survey.

POZOŘICE (OKR. BRNO-VENKOV)

Hrad Vildenberk. Vrcholný středověk (14. století). Hrad. Revizní výzkum.

Zřícenina hradu Vildenberk u Pozořic je zkoumána od roku 2011 (viz Kovář et al. 2013). Až dosud největší terénní akcí na lokalitě je probíhající revizní výzkum zásypu nelegálně vykopané cisterny v dolní partii jádra hradu (obr. 94), jehož první část byla realizována v rámci interního grantu děkana Filozofické fakulty Masarykovy univerzity č. MUNI/21/KOV/2013 od července do října 2013.

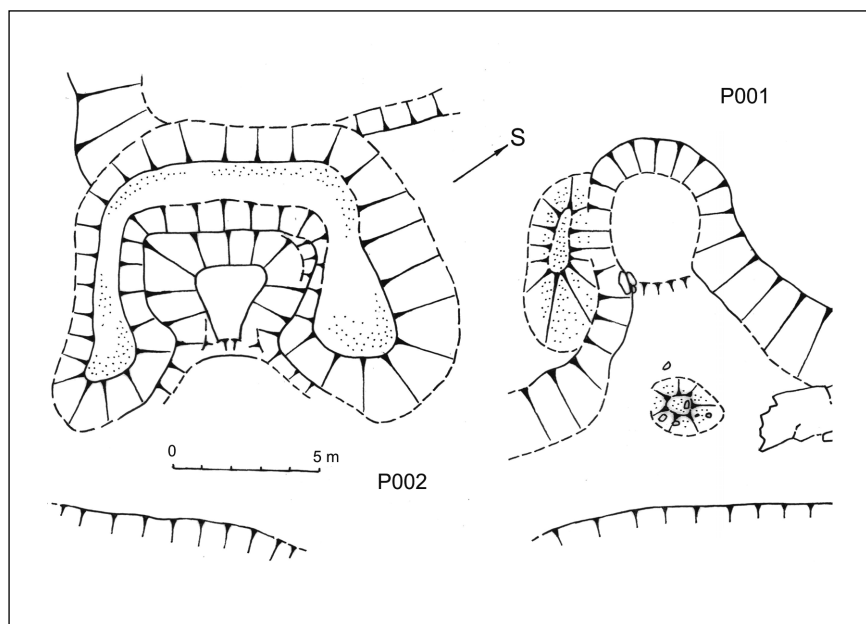
Cílem výzkumu je jednak bezpečnostní zajištění objektu formou opětovného zásypu a jednak záchrana těch artefaktů, které pachatelé během své činnosti přehlédli. Jak známo, část artefaktů vyzvednutých z cisterny přímo pachatelé výkopu se podařilo před několika lety odborně vyhodnotit (Kovář, Macháňová, Endlicherová 2011). Revizní výzkum byl v roce 2013 zaměřen zejména na získání stavebních materiálů, neboť existoval důvodný předpo-

klad, že artefakty této kategorie byly ponechány na místě činu z důvodu jejich nízké atraktivity. Zvolená metodika výzkumu, tj. prosévání zeminy nelegálně vytěženého zásypu přes katrovací síta s hustotou 1×1 cm, pak skutečně umožnila získat kolekce stavebních materiálů sestávajících ze zlomků stavebního kamene, fragmentů cihel, zlomků malt a fragmentů mazanice, která spolu se zlomky kuchyňské a stolní keramiky představovala nejčastější nález během výzkumu. V zásypu byly odhaleny i zbytky dřev, byť jejich provenience je sporná. Nečetné nálezy metalických artefaktů byly předány k odborné konzervaci. Dokončení výzkumu je plánováno během roku 2014.

Josef Jan Kovář, Alžběta Čerevková, Martin Kuča

Literatura

- Kovář, J. J., Macháňová, L., Endlicherová, M. 2011:** Analýza archeologických nálezů z nelegálního výkopu cisterny na hradě Vildenberk u Pozořic (okr. Brno-venkov). *Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales XCVI-2*, 61–76.
- Kovář, J. J., Petřík, J., Hlavica, M., Vohryzek, S., Bíško, R., Nedbalová, J. 2013:** Nová zjištění na hradě Vildenberk u Pozořic, okr. Brno-venkov. *Archaeologia historica 38-2*, 415–433.

Obr. 95. Pozořice, hrad Vildenberk (okr. Brno-venkov). Pozůstatky cihlářských a vápenických pecí u hradu.

Abb. 95. Pozořice, Burg Vildenberk (Bez. Brno-venkov). Reste von Ziegelöfen und Kalköfen in der Nähe der Burg.

Resumé

Pozořice (Brno-venkov District), Vildenberk Castle. Middle Ages (14th century). Castle. Revision research.

POZOŘICE (OKR. BRNO-VENKOV)

Hrad Vildenberk. Středověk. Hrad. Vápenické a cihlářské pece. Povrchový průzkum.

Na počátku roku 2013 byl v rámci interního projektu Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., dotovaného Jihomoravským krajem, proveden zjišťovací terénní průzkum dosud neznámého výrobního okrsku ležícího severovýchodně od předhradí zříceniny hradu Vildenberka u Pozořic (srv. např. Kovář, Macháňová, Endlicherová 2011). Na předsunutém předpolí hradu, v místě soutoku Kovalovického potoka s drobnou vodotečí, bylo povrchovou prospekci identifikováno v zářezu zaniklé komunikace několik pyrotechnologických objektů (souřadnice WGS-84, Loc: 49°13'34.829"N, 16°49'2.462"E).

Nálezy z odvalů a dva spojené svahové hliníky prozrazují jejich účel, který se hlásí k výrobě cihel a páleného vápna (obr. 95). Podle dispozice okrsku se může jednat o pozůstatky dílen stavební hutě působící stabilně u hradu.

Petr Kos

Literatura

Kovář, J. J., Macháňová, L., Endlicherová, M. 2011: Analýza archeologických nálezů z nelegálního výkopu cisterny na hradě Vildenberk u Pozořic (okr. Brno-venkov). *Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales* XCVI-2, 61–76.

Resumé

Pozořice (Bez. Brno-venkov), Burg Vildenberk. Burg. Mittelalter. Kalkofen und Ziegelöfen. Oberflächensammlung.

RAJHRAD (OKR. BRNO-VENKOV)

„Městečko č. p. 52“, parc. č. 1387, 1388, 1345/1. Středověk, novověk. Městečko, dům vápeníka. Záchraný výzkum.

V roce 2013 proběhla v č. p. 52 na Městečku v Rajhradě výstavba tzv. „Akátového domu“ – bydlení pro seniory (souřadnice WGS-84, Loc: 49°5'19.718"N, 16°36'22.612"E). Záchraný archeologický výzkum prokázal v místě výstavby objektu dosud blíže neznámé intenzivní doklady vrcholně středověkého až raně novověkého osídlení. Vzhledem k místnímu názvu ulice i místa „Městečko“ lze polohu záchraného výzkumu místopisně ztotožnit s původní raně středověkou a pozdější vrcholně středověkou trhovou vsí při benediktinském klášteře – Rajhradem (Kuča 2004).

Z hlediska historie městečka se jedná o první archeologicky doložitelný doklad vrcholně středověkého osídlení vůbec, je tedy pro jeho podrobné historické studium zatím ojedinělým základním archeologickým pramenem. Přínosem výzkumu je také jeho stratifikace vůči podélné pozici rozvržení tržišť středověké a raně novověké osady, která respektovala podle historických zpráv hlavní komunikaci ve směru od Znojma k Měninu, kde se trasa napojovala na starou středověkou měnínskou cestu. Zkoumaná parcela dokumentuje raně novověkou domovní zástavbu, orientovanou kolmo na jižní uliční frontu městečka, kde stál dům respektující svou podélnou osou rozvržení návsi v ose ve směru západ – východ. Jeho dlouhodobá pozice je v těchto místech ukotvena informacemi z I. vojenského mapování z let 1764–1783, která nás informuje o existenci rozsáhlého stavebního jižního bloku („městišti“), jehož